

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
"WOM" w Częstochowie

KWARTALNIK NAUCZYCIELSKI

Rocznik: 2004, Miesiąc: 09

01: Organizacja i przebieg konkursu czytelniczego „Spotkanie z lekturą” w kształceniu zintegrowanym

*Autor: Wanda Kolman, nauczyciel bibliotekarz Szkoła Podstawowa nr 39 w Częstochowie
Barbara Ciesielska, nauczyciel kształcenia zintegrowanego Szkoła Podstawowa nr 39 w Częstochowie*

02: ELEMENTY DZIAŁAŃ BIBLIOTERAPEUTYCZNYCH W BIBLIOTECE SZKOLNEJ

Autor: Katarzyna Pytlakowska - nauczyciel bibliotekarz, Gimnazjum nr 3 Zawiercie

03: EDUKACJA PROZDROWOTNA W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Autor: Irena Kałwak - nauczycielka kształcenia zintegrowanego, SP w Miedźnie

04: KONKURS „Woda i życie w środowisku wodnym”.

Autor: Bożena Kucharek

Barbara Danielska

Gimnazjum w Żarkach

05: KONKURS- ŻYCIE I OSIĄGNIĘCIA ALFREDA NOBLA

Autor: Bożena Kucharek

Barbara Danielska

Gimnazjum w Żarkach

06: ŻYCIE I OSIĄGNIĘCIA DYMITRA MENDELEJEWA- KONKURS

Autor: Bożena Kucharek

Barbara Danielska

Gimnazjum w Żarkach

07: SCENARIUSZ UROCZYŚĆ Z OKAZJI DNIA ZIEMI

Autor: Bożena Kucharek

Barbara Danielska

Gimnazjum w Żarkach

08: Karta motorowerowa – testy wraz z odpowiedziami

Autor: Dorota Stolarska – nauczyciel techniki, Zespół Szkół w Kamyku

01: Organizacja i przebieg konkursu czytelniczego „Spotkanie z lekturą” w kształceniu zintegrowanym

Autor: Wanda Kolman, nauczyciel bibliotekarz Szkoła Podstawowa nr 39 w Częstochowie

Barbara Ciesielska, nauczyciel kształcenia zintegrowanego Szkoła Podstawowa nr 39 w Częstochowie

W obecnych czasach, początkach XXI wieku dominuje model wychowania opartego na mediach i nastawieniu na łatwy odbiór. Wskutek takiego wychowania następuje ograniczanie lub całkowity zanik kontaktów dziecka z książką. Konieczne są więc różnorakie działania inspirujące i aktywizujące czytelnictwo wśród najmłodszych. Najpopularniejszą formą propagowania literatury i rozbudzania zainteresowań czytelniczych dzieci są konkursy czytelnicze. Temu celowi służył zorganizowany 3 czerwca 2004 międzyszkolny konkurs czytelniczy dla III klas nauczania zintegrowanego „Spotkanie z lekturą”. Organizatorami imprezy były: Szkoła Podstawowa nr 39 w Częstochowie i Publiczna Biblioteka Pedagogiczna. Przedsięwzięciu patronował i swej siedziby na przeprowadzenie konkursu udzielił Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie. Wkład finansowy oprócz organizatorów i patrona wniósł również Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta – sponsor części nagród. Do udziału w konkursie zgłosiło się 13 trzyosobowych drużyn z częstochowskich szkół podstawowych. Drużyny w terminie do 15 maja wykonały plakat promujący, jedną z książek, których znajomość obowiązywała uczestników konkursu. Plakaty te zostały wyeksponowane w holu „WOM”-u, a komisja oceniająca tę część konkursu przyznała I miejsce za pracę ze Szkoły Podstawowej nr 34. Konkurs swą obecnością zaszczylił: p.dyr. Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” – u mgr Grażyna Kawecka – Karas, p. kierownik Publicznej Biblioteki Pedagogicznej mgr Joanna Resakowska i p. dyr. Szkoły Podstawowej nr 39 mgr Aleksandra Orzeł. Po wylosowaniu numerów stolików i zajęciu miejsc uczestnicy konkursu zostali przywitani przez organizatorów i gości, oraz zapoznani z przebiegiem konkursu. Każda drużyna otrzymała pakiet sześciu kart konkurencji konkursowych. Były to

I - Test wyboru

- Calineczka wyrosła z: a) ziarenka grochu; b) ziarenka jęczmienia ;c) ziarenka pszenicy
- Mąż Calineczki nazywał ją: a) Kwiatuszkiem; b) Mają; c) Słoneczkiem
- Królowa położyła na ziarnku grochu: a) 10 materaców i pierzynę; b) 20 materaców i pierzynę; c) 30 materaców i pierzynę
- Kayowi do oka wpadł okruch diabelskiego lustra o godzinie: a)2:00; b) 5:00; c) 6:00
- Mała rozbójniczka miała: a) 50 gołębi; b)100 gołębi; c)150 gołębi
- Babcia pani Stanisławy Olszańskiej to: a)Natalia Budziszowa; b)Helena Bzowska; c) Barbara Tańska
- Basia chorowała na: a) zapalenie płuc; b) zapalenie oskrzeli; c) anginę
- Służący pana Olszowskiego został: a) sprzedawcą; b) kelnerem; c) policjantem
- Syn państwa Olszowskich miał na imię: a) Teodozjusz; b) Tadeusz; c) Jan
- Ślimaczek, którego połknął z ręki gospodyni Kajtek to: a) pierścionek; b) naparstek; c) sprzączka
- Kajtkowi w nauce latania pomogły: a) okruchy pieprzu; b) stado wróbli; c) bociany
- Najbliższym sąsiadem mająca Filipa Wypłosza był: a) Fredzio Kita; b) Jerzy Szpileczka; c) Edzio Wścibinos
- Britta i Anna mieszkały w: a) Zagrodzie Północnej; b) Zagrodzie Środkowej; c) Zagrodzie Południowej
- „Skrzynka mędrców” zawierała: a) słazowe cukierki; b) mleczne zęby; c) ptasie jaja
- Przy szosie dzieci z Bullerbyn sprzedawały: a) wiśnie; b) czereśnie; c) śliwki
- Bullerbyn w języku polskim to: a) Wesołowo; b) Hałasowo; c) Śmiesznowo
- Rodzina kolejarza, który zaopiekował się Lampo mieszkała w: a) Palermo; b) Piombino; c) Marittima
- Rannego Lampo w Paola znalazła: a) wieśniaczka z osłem; b) wieśniaczka z psem; c) staruszka z wnukiem
- Lampo był: a) owczarkiem; b) kundlem; c) wyżłem
- Na Dalekiej Północy zima i ciemność trwa bez przerwy: a) 2 miesiące; b) 3 miesiące; c) 4 miesiące
- Anaruk miał: a) 13 lat; b) 12 lat; c) 10 lat
- Eskimosi zjadali serca niedźwiedzi i wątroby fok: a) gotowane; b) pieczone; c) surowe
- Dzieci nie chciały by Kasia była królową, ponieważ: a) uderzyła Jurka; b) dokuczala Magdzi i Ewie; c) nikt już jej nie lubił
- Ojciec Antolki był: a) kominiarzem; b) strażakiem; c) hutnikiem
- Na przyjęciu u cioci i dziadka Hilarego Kasia: a) stłukła talerzyk; b) rozlała kompot; c) stłukła wazon z kwiatami

II – Wpisanie na przygotowanych kartkach nazwy pięciu postaci, które prezentowały przebrane dzieci z I klasy Szkoły Podstawowej nr 39 i podanie tytułu lektury w której występują.

III – Dokończ zdanie

- Calineczka została żoną
- Zziębniętą Calineczkę przyciągnęła do swego domu jesienią
- Pocałunki Królowej Śniegu powodowały
- Stara rozbójniczka, gdy zobaczyła Gerde chciała ją
- Pani, która wysłała Basię do rodziny w Warszawie to
- Babcia Tańska u stóp trumny aktora Walickiego położyła
- Przyjaciel Anaruka to
- Biały oswojony niedźwiedź musiał odejść z wioski Anaruka, ponieważ
- Dzieci zawiadowcy stacji z Marittimy miały na imię

-
10. Zawiadowca postanowił wysłać Lampo na Sycylię, ponieważ
-
11. Bociany zbierały się do odlotu w Dzień Świętego
12. Kajtuś chciał zjeść Pawełka, ponieważ myślał, iż jest on
13. Dziewczynce z zapalkami, gdy zapaliła czwartą zapalkę wydawało się, że widzi
-
14. Księżniczce, której przygotowano posłanie na ziarnku grochu , bramy miasta wyszedł otworzyć
-
15. Podczas zabaw zimowych w Bullerbyn do przerębli wpadł

IV – Wpisanie na przygotowanych kartach pięciu tytułów i autorów książek , z których pochodzą przedstawione rekwizyty.

V – Rozwiązanie krzyżówki

Hasła do zamieszczonej krzyżówki

1. Dom Anaruka.
2. Chciała aby Calineczka była żoną jej syna.
3. Miejsce zamieszkania kolejarza, który opiekował się Lampo.
4. Nazwisko pani doktorowej, która zaopiekowała się Basią po śmierci jej matki.
5. Imię psa, który jeździł koleją.
6. Tadzio to.....państwa Olszowskich.
7. Najbliższym sąsiadem sąsiada Filipa Wypłosza w „Kajtkowych Przygodach” był Jerzy.....
8. Wydostała się z kwiatka podobnego do tulipana.
9. Polny świerszcz inaczej.
10. Zaczarował je i potłukł diabeł.
11. Pani Barbara Tańska to niemłoda kobieta, lecz.....
12. Nazwa miejscowości w której mieszkali Britta, Anna, Bosse i Olle.
13. Rosły na parapetach domów Kaya i Gerdy.
14. Imię pani Olszańskiej.
15. Słowo to miał ułożyć Kay z lodu.
16. Autor książki „Anaruk, chłopiec z Grenlandii”
17. W Laponii wskazówki do dalszej drogi Gerda otrzymała od starej.....
18. Ojczyzna Anaruka.
19. Była to ostatnia osoba, która udzieliła Gerdzie informacji, jak dotrzeć do Królowej Śniegu.
20. Zawiózł Gerdę do Królowej Śniegu.

VI. – Wpisanie na przygotowanych kartach pięciu autorów słów i podanie tytułów lektur w których występowały, na podstawie wysłuchanego nagrania magnetofonowego.

Po wykonaniu wszystkich zadań dzieci otrzymały poczęstunek i obejrzały fragmenty filmu pt. „Podróże Pana Kleksa”. Po podliczeniu punktacji okazało się, iż dwie szkoły uzyskały taką samą liczbę punktów. Przeprowadzono więc ustną dogrywkę, zwycięzcą konkursu został zespół ze Szkoły Podstawowej nr 48. Drugie miejsce zajęła Szkoła Podstawowa nr 8. Trzecie miejsce przypadło Szkole Podstawowej nr 31. Członkowie zwycięskich drużyn otrzymali nagrody książkowe i dyplomy wręczone przez gości konkursu. Wszyscy uczniowie otrzymali dyplomy uczestnictwa i drobne upominki, a nauczyciele przygotowujący dzieci pisemne podziękowania. Drużyna ze Szkoły Podstawowej nr 34 odebrała nagrodę za najładniejszy plakat, promujący lekturę – książkę do szkolnej biblioteki, oraz maskotki dla wykonawców pracy plastycznej. Poziom wiedzy uczestników był bardzo wyrównany, a różnice w punktacji minimalne. Dzieci świetnie się bawiły, miały możliwość sprawdzenia w atrakcyjny sposób znajomości lektur szkolnych, doskonaliły pracę w grupie i uczyły się zasad zdrowego współzawodnictwa (zdrowej rywalizacji). Mamy nadzieję na dalszą współpracę z Publiczną Biblioteką Pedagogiczną przy kontynuacji konkursów czytelniczych, które przyczynią się do stałej obecności książki w życiu dziecka, do czytania nie tylko dla uczenia się, ale dla przyjemności i rozrywki. Zestawy konkursowe, rekwizyty, przebrania dla dzieci, nagrania magnetofonowe i wystrój sali przygotowały pracujące w Szkole Podstawowej nr 39 mgr Barbara Ciesielska – nauczycielka nauczania zintegrowanego i mgr Wanda Kolman – nauczyciel bibliotekarz. Dyplomy, podziękowania, drobne upominki, wystawę plakatów, poczęstunek, sprzęt audiowizualny, oraz sprawdzanie prac zapewnili nauczyciele bibliotekarze z Publicznej Biblioteki Pedagogicznej : mgr Agata Arkabus, mgr Anna Płusa, mgr Bernarda Śmigielska, mgr Barbara Witkowska, mgr Anna Hiller,.

02: ELEMENTY DZIAŁAŃ BIBLIOTERAPEUTYCZNYCH W BIBLIOTECE SZKOLNEJ

Autor: Katarzyna Pytlakowska - nauczyciel bibliotekarz, Gimnazjum nr 3 Zawiercie

Program postępowania biblioterapeutycznego „Nie jesteś samotną wyspą” został opracowany z myślą o uczniu osamotnionym, zamkniętym w sobie a tym samym mającym trudności w nawiązaniu i utrzymaniu pozytywnych relacji z rówieśnikami.

Celem programu było:

- nawiązanie, pogłębianie więzi i komunikacji w grupie rówieśniczej
- kształtowanie postawy empatycznej poprzez werbalizację emocji, wywołanych właściwie dobraną bajką terapeutyczną
- dostarczenie wzorców postępowania w sytuacji trudnej poprzez wykorzystanie literatury pięknej i popularnonaukowej pełniącej funkcję terapeutyczną, kompensacyjną i wychowawczą
- przygotowanie młodzieży do sprawnego posługiwania się księgozbiorem biblioteki (uczeń odkryje takie książki, które pomogą mu zrelaksować się i zaspokoją jego oczekiwania czytelnicze)

Najważniejszym z elementów działań biblioterapeutycznych było rozpoznanie potrzeb i problemów uczestników. W tym celu przeprowadziłam ankietę dla ucznia, która pozwoliła na postawienie diagnozy oraz zaplanowanie odpowiednich działań terapeutycznych.

Uczestnikami zajęć było 5 uczennic z klasy I, które wyraziły akces systematycznego uczęszczania na spotkania oraz aktywnego udziału w proponowanych ćwiczeniach. Tematyka spotkań i ćwiczeń uwzględniała aktualne problemy członków grupy (była modyfikowana i zmieniana w zależności od sytuacji, potrzeb czy nastroju).

Środki terapeutyczne dostosowałam do możliwości percepcyjnych i fizycznych poszczególnych uczestników, najczęściej stosowanymi były:

- ćwiczenia i zabawy ruchowe
- techniki plastyczne, aktywizujące i pobudzające wyobraźnię
- techniki relaksacyjne (teksty relaksacyjne, metoda wizualizacji)
- elementy dramy

Realizując poszczególne tematy wykorzystywałam nie tylko teksty literackie, lecz również inne środki przekazu np. w trakcie wprowadzania tematu „Zmieniam innych – zmieniając siebie” oprócz tekstu *Opowieść wigilijna* Ch. Dickensa uczestnicy obejrżeli fragment filmu pod tym samym tytułem.

Zajęcia biblioterapeutyczne zrealizowane zostały w pierwszym semestrze roku szkolnego 2003/2004 i obejmowały 14 spotkań:

- 1./2. Halo, halo, wzywam pomocy – zajęcia integracyjne.
- 3./4. Moje problemy – jak sobie z nimi radzić?
- 5./6. Akceptacja – ważne słowo.
- 7./8. Otwartość – jak dobrze znam samego siebie?
9. Przyjaźń lekiem na nieśmiałość.
10. Szukam przyjaciela!
11. Zmieniam innych – zmieniając siebie.
12. Moje cele jak je realizować?
13. Pomagam innym!
14. Ankieta ewaluacyjna.

Wyniki ankiety ewaluacyjnej są następujące:

- bardzo pozytywnie została oceniona tematyka zajęć (skala ocen od 1 do 6):
ocen celujących – 2; ocen bardzo dobrych – 3
- atmosfera panująca w grupie i warunki w jakich zajęcia były prowadzone:
ocen celujących – 4; ocen bardzo dobrych – 1
- czy aktywny udział w zajęciach pozwolił na przezwycięzenie codziennych trudności: ocen bardzo dobrych – 3; ocen dobrych – 2

W uwagach uczennice napisały, iż mała grupa pozwoliła na otwartość wobec innych uczestników, poznanie samego siebie, dostrzeganie problemów innych ludzi i empatię wobec nich. Pozytywnie zostały ocenione ćwiczenia ruchowe, zajęcia plastyczne oraz bajki terapeutyczne.

Biorąc pod uwagę wyniki ankiety ewaluacyjnej i wnioski wynikające z rozmów i obserwacji uczestników zajęć, stwierdzam, że założone cele zostały zrealizowane.

Przeprowadzone zajęcia pozwoliły na zmianę postaw uczestników – uczennice stały się bardziej otwarte, podniosły własną samoocenę, stały się mniej krytyczne w stosunku do innych oraz pokonały własną nieśmiałość. Pomogło im to w nawiązywaniu pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, co pozwoliło na integrację w grupie klasowej. Obserwując i analizując ich preferencje i wybory czytelnicze, stwierdzam, że chętniej sięgają po literaturę młodzieżową traktującą o podobnych problemach niż po literaturę fantazy czy scenie fiction.

Literatura z zakresu biblioterapii wykorzystana przy opracowywaniu poszczególnych tematów spotkań.

- Aleksandrowicz Jerzy, Psychoterapia medyczna, Warszawa 1996
- Bodenko Anatol, Wspomaganie procesu wychowawczego programami profilaktyczno-edukacyjnymi, Kraków 1999
- Borecka Irena, Biblioterapia w edukacji czytelniczej i medialnej w szkole podstawowej i gimnazjum, Wałbrzych 2002
- Grupa bawi się i pracuje. Zbiór grupowych gier i ćwiczeń psychologicznych, Wałbrzych 1994
- Hamer Hanna, Oswoić nieśmiałość, Warszawa 2000
- Jachimska Małgorzata, Scenariusze lekcji wychowawczych, Wałbrzych 1997
- Johnson Dawid, Podaj dłoń, Warszawa 1992
- Molicka Maria, Bajki terapeutyczne, Poznań 1999
- Rojewska Jolanta, Grupa bawi się i pracuje, Wałbrzych 2000

Szulc Wita, Sztuka i terapia, Warszawa 1993

Literatura piękna wykorzystywana podczas zajęć

Burnett France, Tajemniczy ogród, Warszawa 1983

Dickens Charles, Opowieść wigilijna, Kraków 2000

Jurgielewiczowa Irena, Ten obcy, Warszawa 1961

Minkowski Aleksander, Szaleństwo Majki Skowron, Warszawa 1975

Molicka Maria, Bajki terapeutyczne, Poznań 1999

Ostrowska Beata, Świat do góry nogami, Warszawa 2004

Sienkiewicz Henryk, Pan Wołodyjowski, Warszawa 1980

Ankieta ewaluacyjna

Oceń, zaznaczając znakiem X poszczególne zajęcia. Szóstka, podobnie jak w szkole oznacza ocenę celującą.

Tematyka zajęć biblioterapeutycznych była dla Ciebie interesująca?

1 2 3 4 5 6

Czy tematyka zajęć była dostosowana do Twoich potrzeb?

1 2 3 4 5 6

Czy aktywny udział w zajęciach pozwolił przezwyciężyć Twoje trudności?

1 2 3 4 5 6

Zajęcia pozwoliły na zmianę Twojej postawy?

1 2 3 4 5 6

Czy atmosfera w grupie była sprzyjająca?

1 2 3 4 5 6

Czy warunki w czasie prowadzenia zajęć były sprzyjające?

1 2 3 4 5 6

Uwagi

.....

03: EDUKACJA PROZDROWOTNA W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Autor: Irena Kałwak - nauczycielka kształcenia zintegrowanego, SP w Miedźnie

Celem mojego artykułu jest przybliżenie istoty edukacji prozdrowotnej w szkole podstawowej i przedstawienie w ogólnym zarysie jej podstaw teoretycznych w oparciu o literaturę pedagogiczną.

Edukacja prozdrowotna stanowi podstawowy element promocji zdrowia i obejmuje nie tylko wychowanie i kształcenie lecz także wspieranie rozwoju, kształtowanie postaw, samokierowanie własnym rozwojem.

Edukacja zdrowotna polega więc na dostarczaniu wiedzy i dążeniu do zmiany postaw oraz zachowań, zachęcaniu i mobilizowaniu do podejmowania wspólnych działań na rzecz zdrowia, dokonywaniu odpowiedzialnych decyzji i wyborów, identyfikowaniu własnych problemów zdrowotnych i podejmowaniu działań dla ich rozwiązania.

Proces wychowania do życia w zdrowiu powinien rozpocząć się od najmłodszych lat życia dziecka – najpierw w domu, następnie w przedszkolu, w szkole oraz w dalszych etapach życia człowieka.

Aby szkoła właściwie i skutecznie realizowała edukację prozdrowotną, koniecznym staje się więc przyjęcie holistycznej koncepcji planowania i realizacji zadań. Koncepcja ta powinna uwzględniać:

- wszystkie aspekty zdrowia (zdrowie psychiczne, fizyczne, społeczne, duchowe),
- różne źródła informacji i wzorce zachowań zdrowotnych,
- werbalne i niewerbalne metody przekazywania wiedzy oraz zróżnicowane formy pracy,
- działania mające na celu tworzenie w szkole środowiska sprzyjającego edukacji prozdrowotnej,
- formy współpracy z rodzicami i społecznością lokalną.

Edukacja prozdrowotna nie jest odrębnym przedmiotem nauczania włączonym do planu lekcji. Jest to tzw. ścieżka edukacyjna, która powinna być zintegrowana ze wszystkimi przedmiotami. Za jej wdrożenie i realizację w szkole odpowiedzialny jest dyrektor oraz nauczyciele wszystkich przedmiotów. Powinni oni włączyć wybrane treści ścieżki do własnego programu przedmiotowego.

Dyrektor szkoły może powołać szkolnego koordynatora do spraw edukacji prozdrowotnej oraz szkolny zespół promocji zdrowia. Zespół ten powinien ściśle współpracować

z dyrekcją szkoły, pielęgniarką szkolną oraz nauczycielami. Jego zadaniem jest inicjowanie

i koordynowanie wszystkich działań szkoły w zakresie edukacji prozdrowotnej. W skład szkolnego zespołu promocji zdrowia wchodzi dobrowolnie zgłaszający się nauczyciele, szkolni pracownicy służby zdrowia, uczniowie, rodzice oraz osoby z samorządu lokalnego.

Zadaniem szkolnego koordynatora jest:

1. Pozyskiwanie sojuszników wśród nauczycieli, uczniów, rodziców i społeczności lokalnej w celu podjęcia skutecznych działań.
2. Planowanie, organizacja i ewaluacja działań podjętych w szkole.
3. Kierowanie pracą szkolnego zespołu promocji zdrowia.
4. Rozwijanie własnych umiejętności z zakresu promocji zdrowia.
5. Rozwiązywanie na bieżąco wynikłych problemów, zapobieganie niepowodzeniom.
6. Twórcze nastawienie do podejmowanych działań, wspieranie innych w realizacji zadań.

Z punktu widzenia skuteczności działań, najkorzystniejsze jest, gdy koordynatorem zostaje członek dyrekcji szkoły, ale nic nie stoi na przeszkodzie, aby był nim każdy inny nauczyciel, który wyrazi chęć pełnienia tak ważnej i odpowiedzialnej roli. Koordynatorem nie może być osoba z innej szkoły.

AKTYWNE UCZESTNICTWO UCZNIÓW W REALIZACJI EDUKACJI PROZDROWOTNEJ.

Edukacja prozdrowotna, której celem jest kształtowanie postaw i zachowań, jest tym obszarem tematycznym, którego nie można zrealizować bez osobistego, autentycznego zaangażowania nauczycieli, a tym bardziej uczniów.

Warunkiem skuteczności podejmowanych działań i aktywnego włączenia uczniów w realizację zadań prozdrowotnych jest:

1. Bliższe poznanie i nawiązanie kontaktu emocjonalnego z uczniami, zdiagnozowanie potrzeb, zainteresowań i możliwości uczniów.
2. Tworzenie wspólnie z uczniami reguł, zasad pracy w grupie, wspólne podejmowanie decyzji, ustalanie harmonogramu działań, sprecyzowanie jasnych konkretnych celów.
3. Eksponowanie i nagradzanie osiągnięć uczniów jako ważnego elementu kształtowania poczucia własnej wartości.
4. Stosowanie aktywizujących, interakcyjnych metod uczenia się (warsztaty, projekty edukacyjne, pokazy, degustacje, wycieczki, odgrywanie ról, dyskusje).
5. Pełnienie przez nauczyciela roli przewodnika uczniów (osoby wspierającej), a nie eksperta („nieomylnego”, „wszechwiedzącego”) lub osoby kontrolującej.

Pełnienie takiej roli przez nauczyciela wymaga nie tylko odpowiedniego przygotowania

i wiedzy, lecz także otwartości, elastyczności i ciekawości tego, co mają do powiedzenia uczniowie. Nauczyciel pragnący osiągnąć sukces musi stworzyć w grupie uczniów atmosferę zaufania, akceptacji i wzajemnego wspierania się. Musi zauważyć sukcesy uczniów

i podkreślić ich ważność.

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI.

Dobro dziecka i jego potrzeby rozwojowe powinny być naczelnym motywem współdziałania rodziców ze szkołą. Rodzice ponoszą odpowiedzialność za wszystko, co dotyczy dziecka, również za jego edukację. Jednak w dużej mierze od szkoły i nauczycieli zależy czy rodzice będą partnerami w planowaniu, nadzorowaniu i współrealizowaniu funkcji dydaktyczno-

wychowawczej szkoły. Nauczyciel tworzy klimat, inspiruje do pierwszych działań, przełamuje bariery wynikające czasami z różnicy wykształcenia i utrwala stereotypów.

Spójność w rozumieniu celów działań szkoły wobec dziecka sprzyja także otwartości rodziców i budowaniu zaufania w rozwiązywaniu różnych, niejednokrotnie trudnych spraw.

Współpraca szkoły z rodzicami w zakresie edukacji prozdrowotnej ma szczególne znaczenie. Rodzice są pierwszymi edukatorami zdrowia i ich aktywna postawa może przyczynić się do osiągnięcia lepszych wyników szkoły w zakresie promocji zdrowia.

Aby współpraca szkoły z rodzicami w tym zakresie przebiegała prawidłowo, musimy pamiętać o kilku ważnych zasadach :

1. Wykorzystujemy wymagania i oczekiwania rodziców wobec szkoły do planowania działań w zakresie promocji zdrowia.
2. Uświadamiamy rodzicom, co to jest edukacja prozdrowotna i jakie korzyści może przynieść dzieciom.
3. Określamy wspólnie z rodzicami obszary współpracy.
4. Informujemy rodziców o realizowanych na terenie szkoły projektach edukacyjnych i prosimy o pomoc przy opracowaniu tematyki realizowanych zajęć.
5. Stwarzamy rodzicom możliwość wyrażania swoich opinii i przedstawienie propozycji ewentualnych zmian.
6. Zachęcamy rodziców, którzy posiadają odpowiednią wiedzę i umiejętności do włączania się w prowadzenie niektórych zajęć z uczniami (lekarz, pielęgniarka).
7. Słuchamy uważnie informacji rodziców o potrzebach ich dzieci i pomagamy im w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
8. Dzielimy się z rodzicami informacjami o dokonywanych przedsięwzięciach i odbieramy informację zwrotną.

WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ

Zmiana otaczającego świata i kształcenie dla przyszłości muszą być dostrzegane i uwzględniane w teraźniejszym procesie edukacyjnym. Z jednej strony dziecko czerpie z zasobów środowiska w procesie współtworzenia siebie, z drugiej strony środowisko powinno działać na rzecz wzbogacania procesów edukacyjnych. Demokratyzacja życia społecznego w kraju sprzyja otwartości szkół i stwarza warunki do powstawania związków pomiędzy rodziną, szkołą i społecznością lokalną. Współdziałanie to może polegać na :

- pozyskiwaniu osób znaczących, instytucji , organizacji, które mogą wspierać szkołę w realizacji zadań związanych z edukacją prozdrowotną,
- prowadzenie akcji propagandowo- edukacyjnych w danym środowisku wpierających konkretne działania szkoły,
- wspólne organizowanie imprez sportowych: rozgrywek, zawodów, turniejów z udziałem uczniów z terenu gminy i powiatu.

EWALUACJA Z ZAKRESU EDUKACJI PROZDROWOTNEJ.

Dla zwiększenia skuteczności edukacji prozdrowotnej niezbędna jest jej staranna ewaluacja.

Ewaluacji powinny dokonywać w codziennej praktyce wszystkie osoby prowadzące edukację prozdrowotną stosując dostępne, w miarę proste metody.

Ewaluacja powinna dostarczyć informacji na temat efektów edukacji prozdrowotnej (zmiany jakie nastąpiły w zakresie wiedzy, umiejętności i wartości uczniów), stopnia realizacji celów i zadań, zainteresowania problematyką przez uczniów, rodziców, nauczycieli, atrakcyjności programu, ewentualnych braków i nieprawidłowości w jej treściach.

Wnioski z ewaluacji powinny więc dać odpowiedzi na pytania:

1. Co robić dalej?
2. Czy kontynuować, zmodyfikować czy przerwać program?
3. Na co w realizacji programu zwrócić szczególną uwagę?

Ewaluację powinniśmy przeprowadzać w sposób jawny . Jej wyniki należy przedstawić wszystkim zainteresowanym: autorom i realizatorom programu, uczestnikom, a także instytucjom i osobom wspierającym program. Kryteria ewaluacji powinny być poddawane zbiorowej debacie osób uczestniczących w realizacji programu zajęć.

Nie ulega wątpliwości, że edukacja prozdrowotna jest w dzisiejszej dobie życia społecznego

w Polsce i na świecie bezwzględnie koniecznością wynikającą z obiektywnych wymogów zdrowotnych i uwarunkowań ekonomicznych.

Zdrowie jest nieodłącznym warunkiem osiągnięć szkolnych, dobrej jakości życia i efektów ekonomicznych. Przekazując dzieciom wiedzę o zdrowiu, kształtując umiejętności i postawy sprzyjające zdrowiu, możemy ułatwić im zdrowy styl życia i pracy, a tym samym poprawić zdrowie społeczeństwa.

BIBLIOGRAFIA:

1. Sokołowska M., Skoczek G., Leśniewska G.: Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia w szkole. (zeszyt nr 6).
Warszawa 2003, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej
2. Woynarowska B., Sokołowska M.: Ścieżka edukacyjna- edukacja prozdrowotna i promocja zdrowia w szkole.
Warszawa 2001, KOWEZ.
3. Woynarowska B., Sokołowska M. (red.): Szkoła promująca zdrowie. Doświadczenia dziesięciu lat.
Warszawa 2000, KOWEZ.

04: KONKURS „Woda i życie w środowisku wodnym”.

**Autor: Bożena Kucharek
Barbara Danielska
Gimnazjum w Żarkach**

Przygotowany konkurs jest przeznaczony dla uczniów szkoły podstawowej. Uczniowie poprzez udział w tym konkursie mogą sprawdzić, w jakim stopniu opanowali wiadomości dotyczące wody i życia w środowisku wodnym. Konkurs został przygotowany dla uczniów szkół podstawowych z całej gminy.

1. Substancję rozpuszczoną z roztworu można odzyskać przez:
 - a) sączenie
 - b) odlanie rozpuszczalnika
 - c) krystalizacja
2. Woda podczas zamarzania:
 - a) zwiększa swoją objętość
 - b) zmniejsza swoją objętość
 - c) nie zmienia objętości
3. Do oczyszczania wody w basenie jest wykorzystywany:
 - a) azot
 - b) chlor
 - c) dwutlenek siarki
4. Hydroelektrownia to:
 - a) elektrownia wykorzystująca energię słoneczną
 - b) elektrownia wykorzystująca węgiel
 - c) elektrownia wykorzystująca płynącą wodę.
5. „Biały węgiel” to:
 - a) śnieg
 - b) woda
 - c) koks
6. Trzy rodzaje liści (zanurzone, pływające, nadwodne) występują u:
 - a) pałki szerokolistnej
 - b) trzciny
 - c) strzałki wodnej
7. Kaczeniec to inaczej:
 - a) grąźel żółty
 - b) lilak
 - c) knieć błotna
8. Skrętnica :
 - a) jest organizmem samożywym
 - b) jest glonem żyjącym w wodach słonych
 - c) występuje w postaci pojedynczych, nie połączonych ze sobą komórek
9. Glonami są:
 - a) rozwielitka, okrzemki, skrętnica
 - b) pierwotek, skrętnica, morszczyzn
 - c) chlorella, oczlik, toczek
10. Na terenach podmokłych często występują:
 - a) rozchodniki
 - b) skrzypy
 - c) sity
11. Narządem oddechowym u ryb są:
 - a) płuca
 - b) skrzela
 - c) tchawki
12. Organizmem stojącym na pograniczu świata roślin i zwierząt jest:
 - a) rozwielitka
 - b) euglena zielona
 - c) ameba
13. Nartnik
 - a) jest owadem pływającym
 - b) jest owadem chodzącym po wodzie
 - c) jest skorupiakiem chodzącym po wodzie
14. „Mistrzem” w polowaniu na ryby jest:
 - a) rudzik

- b) zięba
 - c) zimorodek
15. Wzrost temperatury powoduje:
- a) zmniejszenie szybkości rozpuszczania ciał stałych
 - b) zwiększenie szybkości rozpuszczania ciał stałych
 - c) nie ma wpływu na szybkość rozpuszczania
16. Woda z kałuży to:
- a) zawiesina
 - b) substancja
 - c) roztwór właściwy
17. Charakterystycznymi zwierzętami mórz i oceanów są:
- a) wieloryb, kalmar, karp
 - b) rekin, koralowiec, mątwą
 - c) stłubia płowa, rozgwiazda, meduza.
18. Konik morski to:
- a) pasikonik
 - b) pławikonik
 - c) połykacz
19. Korallowce to:
- a) rośliny
 - b) zwierzęta
 - c) skały
20. Rybą jest:
- a) delfin
 - b) rekin
 - c) wieloryb
21. Przejście wody ze stanu ciekłego w stan lotny to:
- a) parowanie
 - b) skraplanie
 - c) sublimacja
22. Jaja żaby to:
- a) ikra
 - b) skrzek
 - c) tarło
23. Zimą na dnie zbiornika wodnego temperatura wody wynosi:
- a) 40 C
 - b) 60 C
 - c) 80C
24. Niedźwiedzie polarne żyją:
- a) w Arktyce
 - b) na Antarktydzie
 - c) na Malcie
25. Dokończ przysłowia:
- a) „Z wielkiej chmury”
 - b) „ Cicha woda.....”
 - c) „..... pod rynną”
26. Zamarznięte krople wody to:
- a) szadź
 - b) śnieg
 - c) grad
27. Podaj trzy sposoby oszczędzania wody:
- a)
 - b)
 - c)
28. Wymień trzy źródła zanieczyszczeń wody:
- a)
 - b)
 - c)
29. Wypisz oceany:
-

.....
.....
30. Mgła to:

- a) zawiesina wody w powietrzu
- b) zawiesina powietrza w wodzie
- c) para wodna.

ODPOWIEDZI:

1-A, 2- A, 3- B, 4- C, 5- B, 6-C, 7-C, 8- A, 9- A, 10- C, 11- B, 12- B, 13- B, 14- C, 15- B, 16- A, 17- B, 18- B, 19- B, 20- B, 21- A, 22-B, 23- A, 24- A, 25- MAŁY DESZCZ, BRZEGI RWIE, Z DESZCZU, 26- C, 29- INDYJSKI, ATLANTYCKI, SPOKOJNY, ARKTYCZNY, 30- A.

Bibliografia- Podręczniki do przyrody dla szkół podstawowych.

05: KONKURS- ŻYCIE I OSIĄGNIĘCIA ALFREDA NOBLA

**Autor: Bożena Kucharek
Barbara Danielska
Gimnazjum w Żarkach**

Konkurs jest przeznaczony dla uczniów gimnazjum, którzy interesują się chemią i fizyką. Ma na celu przybliżeni uczniom sylwetki wielkiego uczonego, którego praca i osiągnięcia miały wpływ na życie ludzkości.

Corocznie w naszej szkole organizowane są konkursy z cyklu „**Sławni fizycy i chemicy**”, ten konkurs jest jednym z nich.

Imię i nazwisko -.....

Klasa -.....

1. Podaj rok, w którym urodził się Alfred Nobel.

2. Jak miał na imię ojciec Alfreda?

3. Czym zajmowała się matka Alfreda podczas pobytu w Rosji?

4. Jakimi językami potrafił biegle mówić Alfred?

5. Co było największym wynalazkiem Nobla?

6. Co wynalazł Ascanio Sobrero?

7. Co było przyczyną śmierci młodszego brata Alfreda Nobla, Emila?

8. Ile wynalazków opatentował Nobel? (Dopuszczalny błąd 40).

9. W ilu krajach prowadził badania?

10. Dlaczego Alfred Nobel ufundował Pokojową Nagrodę Nobla?

11. Czym zajmowała się Berta von Suttner, niedoszła żona Nobla?

12. Nobel zajmował się również medycyną. Czego dotyczyły prowadzone badania?

13. Podaj datę śmierci Alfreda Nobla.

14. Co było przyczyną jego śmierci?

15. Podaj rok, w którym została zalegalizowana Fundacja Nobla.

16. Jak nazywa się wynalazek Nobla, który dawniej nazywany był „ kapelusz do zapalania” lub „ rurka do zapalania”?

17. Ile wynosił majątek Nobla po jego śmierci?

18. Wymień dziedziny nauk, w których miała być przyznawana Nagroda Nobla.

19. Ile razy Nagrodą Nobla została wyróżniona Maria Skłodowska- Curie?

20. Jak nazywa się uczonego, który w 1905 roku otrzymał Nagrodę Nobla za odkrycie prątków gruźlicy?

21. Czy Nagroda Nobla może być przyznana pośmiertnie?

22. Jakiego koloru jest oprawa dyplomu noblowskiego z dziedziny fizyki?

23. Jakiego koloru jest oprawa dyplomu noblowskiego w dziedzinie literatury?

24. Wymień polskich laureatów Nagrody Nobla.

-
-
25. Po ilu latach są udostępniane dla historyków szczegóły dotyczące nominacji?
-
26. Ilu osobom, w latach 1901- 2002, zostały przyznane Nagrody Nobla? (dopuszczalny błąd- 50).
-
27. Z którego kraju jest najwięcej noblistów?
-
28. Jak nazywany jest nitroglicerynowy proch bezdymny?
-
29. Ile waży medal, który jest przyznawany laureatom Nagrody Nobla?
-
30. Co oznacza napis „ Pro pace et fraternitate gentium”, na medalu przyznawanym z dziedziny pokoju?
-

ODPOWIEDZI DO KONKURSU- ŻYCIE I OSIĄGNIĘCIA ALFREDA NOBLA.

1. Podaj rok, w którym urodził się Alfred Nobel.
1833
2. Jak miał na imię ojciec Alfreda?
IMMANUEL
3. Czym zajmowała się matka Alfreda podczas pobytu w Rosji?
PROWADZIŁA SKLEP SPOŻYWCZY
4. Jakimi językami potrafił biegle mówić Alfred?
DODRZE ZNAŁ JĘZYKI: ROSYJSKI, ANGIELSKI, FRANCUSKI, NIEMIECKI
5. Co było największym wynalazkiem Nobla?
NAJWIĘKSZYM WYNALAZKIEM BYŁ DYNAMIT.
6. Co wynalazł Ascanio Sobrero?
WYNALAZŁ ON NITROGLICERYNĘ.
7. Co było przyczyną śmierci młodszego brata Alfreda Nobla, Emila?
EKSPLOZJA W LABORATORIUM.
8. Ile wynalazków opatentował Nobel? (Dopuszczalny błąd 40).
OPATENTOWAŁ 350 WYNALAZKÓW.
9. W ilu krajach prowadził badania?
BADANIA PROWADZIŁ W 20 KRAJACH.
10. Dlaczego Alfred Nobel ufundował Pokojową Nagrodę Nobla?
WYNAGRODZENIE SZKÓD WYWOŁANYCH UŻYCIEM DYNAMITU.
11. Czym zajmowała się Berta von Suttner, niedoszła żona Nobla?
ORGANIZOWAŁA KONGRESY, BYŁĄ AUTORKĄ PUBLIKACJI PACYFISTYCZNYCH.
12. Nobel zajmował się również medycyną. Czego dotyczyły prowadzone badania?
BADANIA DOTYCZYŁY TRANSFUZJI KRWI.
13. Podaj datę śmierci Alfreda Nobla.
10 GRUDZIEŃ 1896 ROK.
14. Co było przyczyną jego śmierci?
PRZYCZYNĄ ŚMIERCY BYŁ ATAK SERCA.
15. Podaj rok, w którym została zalegalizowana Fundacja Nobla.
1900 ROK.
16. Jak nazywa się wynalazek Nobla, który dawniej nazywany był „ kapelusze do zapalania” lub „ rurka do zapalania”?
TEN WYNALAZEK TO SPŁONKA.
17. Ile wynosił majątek Nobla po jego śmierci?
MAJĄTEK WYNOSIŁ 31,3 MLN KORON SZWEDZKICH
18. Wymień dziedziny nauk, w których miała być przyznawana Nagroda Nobla.
FIZYKA, CHEMIA, FIZJOLOGIA, MEDYCYNA, LITERATURA, POKOJOWA NAGRODA NOBLA
19. Ile razy Nagrodą Nobla została wyróżniona Maria Skłodowska- Curie?
MARIA SKŁODOWSKA- CURIE DWA RAZY OTRZYMAŁA NAGRODĘ NOBLA.
20. Jak nazywa się uczonego, który w 1905 roku otrzymał Nagrodę Nobla za odkrycie prątków gruźlicy?
UCZONY TEN TO ROBERT KOCH.
21. Czy Nagroda Nobla może być przyznana pośmiertnie?
NIE MOŻE BYĆ PRYZNAWANA, BYŁ TYLKO JEDEM WYJĄTEK.
22. Jakiego koloru jest oprawa dyplomu noblowskiego z dziedziny fizyki?
OPRAWA JEST NIEBIESKA.
23. Jakiego koloru jest oprawa dyplomu noblowskiego w dziedzinie literatury?

W KOLORZE, KTÓRY ZAŻYCZY SOBIE LAUREAT.

24. Wymień polskich laureatów Nagrody Nobla.

MARIA SKŁODOWSKA- CURIE, HENRYK SIENKIEWICZ, WŁADYSŁAW REYMONT, CZESŁAW MIŁOSZ, LECH WAŁĘSA, WISŁAWA SZYMBORSKA.

25. Po ilu latach są udostępniane dla historyków szczegóły dotyczące nominacji?

PO 50 LATACH

26. Ilu osobom, w latach 1901- 2002, zostały przyznane Nagrody Nobla? (dopuszczalny błąd- 50).

NAGRODĘ NOBLA PRYZNANO 728 OSOBOM.

27. Z którego kraju jest najwięcej noblistów?

NAJWIĘCEJ NOBLISTÓW JEST ZE STANÓW ZJEDNOCZONYCH.

28. Jak nazywany jest nitroglicerynowy proch bezdymny?

PROCH BEZDYMNY TO BALISTYT.

29. Ile waży medal, który jest przyznawany laureatom Nagrody Nobla?

MEDAL WAŻY 200 GRAM.

30. Co oznacza napis „ Pro pace et fraternitate gentium”, na medalu przyznawanym z dziedziny pokoju?

NAPIS OZNACZA- ZA POKÓJ I BRACTWO NARODÓW.

Bibliografia;

Młody Technik nr 11 Listopad 2003 r.

„Tajemnice Nagrody Nobla”- Zygmunt Broniarek.

Publikacje zamieszczone w Internecie.

06: ŻYCIE I OSIĄGNIĘCIA DYMITRA MENDELEJEWA- KONKURS

**Autor: Bożena Kucharek
Barbara Danielska
Gimnazjum w Żarkach**

Konkurs jest przeznaczony dla uczniów gimnazjum zainteresowanych chemią i fizyką. Celem konkursu jest przybliżenie sylwetki wielkiego uczonego. Konkurs należy do cyklu „ Sławni fizycy i chemicy” organizowanego corocznie w naszej szkole.

UCZ. KL.

1. W którym roku urodził się Dymitr Mendelejew?
.....
2. Ile rodzeństwa miał Dymitr?
.....
3. Kim z zawodu był ojciec Dymitra?
.....
4. Jaki zakład posiadała jego matka?
.....
5. W jakiej miejscowości urodził się Mendelejew?
.....
6. W jakim mieście w roku 1850 rozpoczął studia?
.....
7. Na jaką groźną chorobę zachorował w czasie studiów?
.....
8. Nad którym pierwiastkiem prowadził badania? (węgiel, krzem, siarka)
.....
9. Jak często Mendelejew obcinał włosy?
.....
10. Jak na imię miała pierwsza żona Mendelejewa?
.....
11. Co spotkało popa, który udzielił Dymitrowi ślubu z Anną?
.....
12. Jaki nałóg miał uczony??
.....
13. Jaką operację przeszedł 4 lata przed śmiercią?
.....
14. Podaj rok i przyczynę śmierci Dymitra Mendelejewa.
.....
15. Jak długo Mendelejew pracował na układem okresowym?
a) rok,
b) 8 lat,
c) kilkadziesiąt lat.
16. Mendelejew opisał zjawisko kontrakcji. Napisz, na czym ono polega.
.....
.....
17. Co miały oznaczać słowa Mendelejewa „ Ropa to nie paliwo? Palić można również banknotami.”
.....
.....
18. Co otrzymał działając kwasem azotowym na celulozę?
.....
19. Jaka historia związana jest z odkryciem pierwiastka gal przez francuskiego uczonego? Opisz ja krótko.
.....

20. Napisz 10 zdań o układzie okresowym- wielkim osiągnięciu Dymitra Mendelejewa.

ODPOWIEDZI DO KONKURSU-ŻYCIE I OSIĄGNIĘCIA DYMITRA MENDELEJEWA

1. W którym roku urodził się Dymitr Mendelejew?
1834
2. Ile rodzeństwa miał Dymitr?
16
3. Kim z zawodu był ojciec Dymitra?
nauczycielem literatury
4. Jaki zakład posiadała jego matka?
hutę szkła
5. W jakiej miejscowości urodził się Mendelejew?
Tobolsk na Syberii.
6. W jakim mieście w roku 1850 rozpoczął studia?
W Petersburgu.
7. Na jaką groźną chorobę zachorował w czasie studiów?
gruźlicę
8. Nad którym pierwiastkiem prowadził badania? (węgiel, krzem, siarka)
krzem
9. Jak często Mendelejew obcinał włosy?
raz w roku
10. Jak na imię miała pierwsza żona Mendelejewa?
Teodozja
11. Co spotkało popa, który udzielił Dymitrowi ślubu z Anną?
przestał być popem
12. Jaki nałóg miał uczony?
palenie papierosów.
13. Jaka operację przeszedł 4 lata przed śmiercią?
operację oczu.
14. Podaj rok i przyczynę śmierci Dymitra Mendelejewa.
1907 r. Zapalenie płuc.
15. Jak długo Mendelejew pracował na układem okresowym?
a) rok,
b) 8 lat,
c) kilkadziesiąt lat.
16. Mendelejew opisał zjawisko kontrakcji. Napisz, na czym ono polega.
zmniejszanie objętości przy mieszaniu
17. Co miały oznaczać słowa Mendelejewa „ Ropa to nie paliwo? Palić można również banknotami.”
Ropę należy przetwarzać
18. Co otrzymał działając kwasem azotowym na celulozę?
Proch bezdymny
19. Jaka historia związana jest z odkryciem pierwiastka gal przez francuskiego uczonego? Opisz ja krótko.
Uczony, który odkrył gal błędnie określił jego właściwości (ciężar właściwy), Mendelejew zwrócił mu na to uwagę, chociaż sam tego pierwiastka nie badał. Błąd znalazł na podstawie obliczeń teoretycznych.
20. Napisz 10 zdań o układzie okresowym- wielkim osiągnięciu Dymitra Mendelejewa.

Bibliografia:

Wiedza i Życie nr 6/1998.

Publikacje w Internecie.

Podręczniki do chemii.

07: SCENARIUSZ UROCZYSTOŚCI Z OKAZJI DNIA ZIEMI

**Autor: Bożena Kucharek
Barbara Danielska
Gimnazjum w Żarkach**

Kształtowanie postaw proekologicznych wśród młodych ludzi jest bardzo ważne i potrzebne. Dzięki temu są oni wrażliwi na piękno przyrody, rozumieją przyrodę i szanują ją. Budzić zainteresowania przyrodą można w różny sposób np. prowadząc zajęcia w terenie, organizując konkursy. Poprzez udział w konkursach uczniowie bawią się i zdobywają wiedzę. Taką formę przekazywania treści ekologicznych wykorzystaliśmy z akademii z okazji Dnia Ziemi.

Cele uroczystości:

- * uświadomienie uczniom konieczności dbania o zasoby przyrody,
- * kształtowanie u uczniów poczucia odpowiedzialności za środowisko,
- * zdobywanie wiedzy z zakresu ekologii,
- * rozwijanie umiejętności uczenia się poprzez zabawę,
- * kształtowanie umiejętności współpracy, współdziałania, współodpowiedzialności.

Program uroczystości.

1. Wstęp- przekazanie informacji o historii obchodów Dnia Ziemi.
2. Część artystyczna.
3. Turniej ekologiczny.

1.Wstęp.

W 1970 roku Zgromadzenie ONZ ogłosiło 22 kwietnia Światowym Dniem Ziemi. Od 22 kwietnia 1990 roku Dzień ziemi obchodzony jest również w Polsce. Ziemia jest naszym domem i domem wszystkich istot żyjących. Ziemia jest również żywa. W pokorze pochylamy się przed pięknem Ziemi i oddajemy cześć dla życia i źródeł naszego istnienia. Dziękujemy za dziedzictwo, które otrzymaliśmy od poprzednich pokoleń i przyjmujemy na siebie odpowiedzialność wobec obecnego i przyszłych pokoleń. Powinniśmy

- * szanować Ziemię i wszystkie formy życia
- * żyć w sposób zrównoważony,
- * tworzyć kulturę i działać z poczuciem wspólnej odpowiedzialności,
- * nie czynić środowisku tego, czego sami nie chcielibyśmy doświadczyć,
- * chronić i restaurować miejsca o szczególnym znaczeniu ekologicznym, kulturowym, estetycznym, duchowym i naukowym.

My w sposób taki, jaki możemy chcemy się przyczynić do poprawy stanu środowiska naturalnego i ogłaszamy zbiórkę surowców wtórnych- makulatury, puszek i baterii. Zwracamy się z prośbą o zachęcenie i zaangażowanie swoich znajomych do segregowania śmieci i zbierania surowców wtórnych.

2. Część artystyczna.

Przedstawienie „Widowisko szkolne z okazji Dnia Ziemi”, wykorzystane z Materiałów Dydaktycznych wykonanych przez uczestników Programu Edukacji Ekologicznej KRAĞ.

3. Turniej ekologiczny.

Rozpoczynamy Turniej Ekologiczny. Trzyosobowe zespoły klasowe zapraszamy do turnieju. Zachęcamy do walki i zdobywania punktów. Reprezentanci klas będą walczyli o punkty dla klasy w kilku konkurencjach.

Uczniowie wykażą się:

- wiedzą z dziedziny ekologii i biologii
- talentem muzycznym,
- pomysłowością,
- sprawnością fizyczną,
- umiejętnością liczenia,
- spostrzegawczością i dobrą pamięcią,
- zdolnościami aktorskimi.

„Reszta klasy” ma również szanse na zdobycie punktów. Zadaniem „reszty klasy” jest:

- wykonanie, w czasie trwania konkursu, plakatu pod hasłem „Dbaj o Jurę”,
- rozwiązanie zadania matematycznego o treści ekologicznej.

Pracę uczniów ocenia powołane jury.

Zapraszamy do zabawy!

KONKURENCJA PIERWSZA- EKSPERT EKOLOG

Zadanie zespołu- udzielenie odpowiedzi na wylosowane pytanie ekologiczne. Zespoły w kolejności o 1 do 13 losują pytanie i udzielają odpowiedzi. W tej konkurencji można zdobyć dwa punkty.

KONKURENCJA DRUGA- WYNAŁAZCA.

Zadanie zespołu- każdy zespół wybiera paczkę, w której znajduje się przedmiot, który jest odpadem. W ciągu 5 minut zespół ma opracować sposób wykorzystania tego przedmiotu. Można wykorzystać przyniesione materiały- np. papier kolorowy, klej, bibułę. Po upływie 5 minut zespoły prezentują swoje wynalazki w kolejności od zespołu 1 do 13.

Można zdobyć w tej konkurencji 4 punkty.

KONKURENCJA..... TRZECIA- EKSPERT EKOLOG (konkurencja już znana).

KONKURENCJA CZWARTA- MUZYCY

Zadanie zespołu- ułożenie w ciągu pięciu minut piosenki dotyczącej segregacji śmieci. Po upływie czasu zespoły prezentują swoje utwory w kolejności od 13 zespołu do 1.

Można wyśpiewać 4 punkty.

KONKURENCJA PIĄTA- EKSPERT EKOLOG.

Ogłaszamy minutową przerwę. W tym czasie prosimy klasy o przygotowanie się do pokazu mody.

KONKURENCJA SZÓSTA- POKAZ MODY.

Uczniowie prezentują przygotowane wcześniej stroje wykonane ze sznurka.

Jury przyznaje punkty od 0 do 4.

KONKURENCJA SIÓDMA- SPRAWNOŚCIOWA

Zadanie zespołu-osoba wybrana z zespołu ma wrzucić do kosza śmieci butelkę i papier. Rzut wykonywany jest z określonej odległości. Można zdobyć 2 punkty.

KONKURENCJA ÓSMA- EKSPERT EKOLOG.

KONKURENCJA DZIEWIĄTA - BYSTRZY SŁUCHACZE.

Wszyscy uczniowie uważnie słuchają fragmentu np. „Pana Tadeusza”. Po odczytaniu uczniowie dowiadują się, jakie jest ich zadanie.

Zadanie zespołu – W ciągu trzech minut zespoły mają wypisać jak największą ilość nazw roślin i zwierząt opisanych w przeczytanym fragmencie. Można zdobyć 4 punkty.

KONKURENCJA DZIESIĄTA - MATEMATYCY.

Zespoły i reszta klasy otrzymują do rozwiązania zadania matematyczne. Czas na rozwiązanie zadania 5 minut. Za poprawne rozwiązanie każdego zadania można otrzymać 3 punkty. Po upływie czasu prace zostają zebrane i ocenione przez jury.

PRZERWA.

Jury ocenia prace matematyczne i plakaty wykonane w czasie trwania konkursu.

KONKURENCJA JEDENASTA- BADACZE.

Zadaniem osoby wytypowanej z zespołu jest rozpoznanie, za pomocą dotyku, przedmiotu ukrytego w pudełku. Walczą zespoły w kolejności od 1 do 13. W tej konkurencji można zdobyć 2 punkty.

KONKURENCJA DWUNASTA- KALAMBURY.

Jedna osoba z zespołu za pomocą gestów próbuje przedstawić treść przysłowia lub powiedzenia, cała klasa odpowiada. W tej konkurencji można zdobyć 2 punkty.

4. Podsumowanie turnieju, ogłoszenie wyników, wręczenie nagród.

Bibliografia:

Materiały Dydaktyczne wykonane przez uczestników Programu Edukacji Ekologicznej KRAĞ wydane przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.

08: Karta motorowerowa – testy wraz z odpowiedziami

Autor: Dorota Stolarska – nauczyciel techniki, Zespół Szkół w Kamyku

TEST 1 - KARTA MOTOROWEROWA.

1. Zbliżając się do przejścia dla pieszych kierujący motorowerem powinien:
 - a.
 - b. zachować szczególną ostrożność,
 - c. przyspieszyć, aby zdążyć przejechać przed pieszym,
 - d. użyć sygnału dźwiękowego,
 - e. zatrzymać się.
2. Podczas włączania się do ruchu należy zawsze:
 - a. ustąpić pierwszeństwa pojazdom będącym już w ruchu,
 - b. włączyć lewy kierunkowskaz,
 - c. zachować szczególną ostrożność.,
 - d. poczekać aż pojazdy będące w ruchu ustępują nam pierwszeństwa.
3. Przed skręceniem z jezdni jednokierunkowej w lewo na skrzyżowaniu, kierujący motorowerem:
 - a. może zająć dowolny pas jezdni,
 - b. powinien zbliżyć się jak najbardziej do lewej krawędzi jezdni,
 - c. powinien zbliżyć się jak najbardziej do prawej krawędzi jezdni,
 - d. użyć sygnału dźwiękowego w celu zasygnalizowania zamiaru skrętu.
4. Wchodzenie na jezdnię bezpośrednio przed nadjeżdżającym pojazdem jest:
 - a. dozwolone, ale tylko na wyznaczonym przejściu dla pieszych,
 - b. zabronione, w tym również na przejściach dla pieszych,
 - c. zabronione, ale tylko poza przejściem dla pieszych,
 - d. dozwolone, ale tylko na drogach jednokierunkowych.
5. Pieszy może iść po jezdni:
 - a. zawsze, ponieważ widzi nadjeżdżające pojazdy,
 - b. tylko w razie braku chodnika,
 - c. pieszy nigdy nie może iść po jezdni,
 - d. tylko gdy ma na ubraniu elementy odblaskowe.
6. Przepisy o ruchu pieszych obowiązują:
 - a. wszystkich uczestników ruchu drogowego,
 - b. tylko kierujących pojazdami,
 - c. tylko kierujących pojazdami silnikowymi,
 - d. tylko pieszych.
7. Chodnik lub ścieżka dla pieszych to część składowa:
 - a. jezdni,
 - b. drogi,
 - c. parkingu,
 - d. pobocza.
8. Na wprost przez skrzyżowanie można jechać motorowerem:
 - a. z dowolnego pasa ruchu,
 - b. tylko z prawego pasa ruchu,
 - c. tylko z lewego pasa ruchu,
 - d. tylko ze środkowego pasa ruchu.
9. Który z poniższych znaków zabrania wjazdu na daną drogę motorowerem
 - a) b) c) d)
10. Po minięciu tego znaku kierujący ma obowiązek:
 - a. zmniejszyć prędkość do 20 km/h,
 - b. ustąpić pierwszeństwa pieszym,
 - c. ostrzegać pieszych sygnałem dźwiękowym,
 - d. wjazdu pojazdem na osiedle mieszkaniowe.

11. Ten znak:

- ostrzega o zbliżaniu się do wlotu jezdni jednokierunkowej,
- wskazuje, że na skrzyżowaniu będziesz miał pierwszeństwo przejazdu,
- wskazuje, iż niemożliwy jest skręt w prawo na tym skrzyżowaniu,
- ostrzega o stromym podejździe.

12. Widząc ten znak kierujący:

- nie może wjechać na skrzyżowanie bez zatrzymania się,
- musi ustąpić pierwszeństwa pojazdom nadjeżdżającym z lewej i prawej strony na skrzyżowaniu,
- musi zatrzymać się przed skrzyżowaniem, tylko wtedy, gdy zbliżają się do niego pojazdy mające pierwszeństwo przejazdu,
- powinien ograniczyć prędkość.

13. Który z poniższych znaków oznacza wjazd na jezdnię jednokierunkową:

- a) b) c) d)

14. Kierujący pojazdem wyprzedzającym:

- musi zachować szczególną ostrożność,
- musi ostrzec wyprzedzanego sygnałem dźwiękowym lub świetlnym,
- musi zachować bezpieczny odstęp,
- powinien sygnalizować o swoim zamiarze impulsowym włączaniem świateł.

15. Wjazd na skrzyżowanie jest zabroniony, jeżeli:

- na skrzyżowaniu i za nim nie ma warunków do kontynuowania jazdy,
- na sygnalizatorze pojawił się sygnał czerwony,
- policjant kierujący ruchem jest zwrócony twarzą do kierującego,
- policjant kierujący ruchem jest zwrócony bokiem do kierującego.

16. Na tym skrzyżowaniu kierujący pojazdem 4:

- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi 1,
- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi 3,
- jest na drodze z pierwszeństwem przejazdu,
- przejeżdża jako ostatni.

17. Na tym skrzyżowaniu kierujący pojazdem 4:

- ma pierwszeństwo przed pojazdem 1,
- ma pierwszeństwo przed pojazdem 3,
- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi 1,
- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi 3.

18. Jazda możliwie blisko prawej krawędzi obowiązuje:

- tylko na jezdniach o dwukierunkowych,
- tylko na jezdniach o jednym kierunku ruchu,
- na wszystkich jezdniach,
- nie ma obowiązku jazdy blisko prawej krawędzi.

19. Na tym skrzyżowaniu kierujący pojazdem 1:

- ma pierwszeństwo przed pojazdem 2,
- ma pierwszeństwo przed pojazdem 3,
- przejeżdża ostatni,
- przejeżdża jako pierwszy.

20. Na tym skrzyżowaniu kierujący pojazdem 4:

- ma pierwszeństwo przed pojazdem 2,
- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi uprzywilejowanemu 3,

- c. ustępuje pierwszeństwa pojazdowi 1,
- d. ma pierwszeństwo przejazdu jako pierwszy.

21. Udzielając pomocy rannemu należy w pierwszej kolejności:
 - a. zatamować krwotok,
 - b. przywrócić akcję oddechową i pracę serca,
 - c. unieruchomić złamane kończyny,
 - d. podać środki przeciwbólowe.
22. Prawidłowe unieruchomienie złamanej kończyny:
 - a. polega na unieruchomieniu najbliższego złamaniu stawu,
 - b. jedynie samo miejsce złamania,
 - c. miejsce złamania i najbliższe stawy,
 - d. wyprostować złamaną kończynę:
23. Przy tamowaniu krwotoków stosuje się:
 - a. ucisk poniżej miejsca krwawienia,
 - b. opatrunek uciskowy na ranę,
 - c. uniesienie do góry złamanej kończyny,
 - d. witaminę K, aby zwiększyć krzepliwość krwi.
24. Jeden ratownik prowadzi masaż serca i sztuczne oddychanie w rytmie:
 - a. 5 wdmuchnięcie powietrza, potem 5 uciśnień mostka.
 - b. 3 wdmuchnięcia powietrza, potem 5 uciśnień mostka
 - c. 1 wdmuchnięcie powietrza, potem 20 uciśnień mostka,
 - d. 2 wdmuchnięcia powietrza, potem 15 uciśnień mostka.
25. Wstrząs rozpoznajemy gdy występują:
 - a. błądź, niepokój, uczucie zimna,
 - b. została zatrzymana akcja serca,
 - c. szybkie, słabo wyczuwalne tętno,
 - d. wolny lub przyspieszony oddech.

TEST 2 - KARTA MOTOROWEROWA.

1. Rowerzysta powinien stosować zasadę ograniczonego zaufania do:
 - a. każdego uczestnika poruszającego się po drodze,
 - b. nietrzeźwego pieszego,
 - c. nieprawidłowo poruszającego się pojazdu,
 - d. nie musi stosować tej zasady.
2. Jak jest maksymalna ilość motorowerów jadących w zorganizowanej kolumnie?
 - a. 5
 - b. 10
 - c. 15
 - d. nie jest ograniczona.
3. Karta motorowerowa uprawnia do kierowania:
 - a. pojazdem zaprzęgowym po ukończeniu 15 roku życia,
 - b. rowerem,
 - c. motorowerem,
 - d. motorem, ale tylko za zgodą rodziców.
4. Kiedy motorower podlega badaniu technicznemu?
 - a. przed pierwszą rejestracją,
 - b. przed upływem trzech lat od daty pierwszej rejestracji,
 - c. po stwierdzeniu przez policjanta poważnych usterek technicznych,
 - d. po upływie roku od daty zakupu.
5. Prędkość jazdy motorowerem powinna być uzależniona od:
 - a. widoczności drogi,
 - b. stanu nawierzchni,
 - c. siły wiejącego bocznego wiatru,

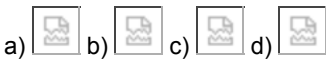
- d. wieku kierującego.
6. Przepisy ruchu drogowego obowiązują:
- wszystkich uczestników ruchu drogowego,
 - tylko kierujących pojazdami,
 - tylko kierujących pojazdami silnikowymi,
 - tylko pieszych.
7. Przed wjechaniem na przejazd kolejowy:
- należy zawsze upewnić się, czy nie jedzie pociąg,
 - nie trzeba się upewnić, czy nie jedzie pociąg, jeżeli przejazd kolejowy wyposażony jest w półzapory,
 - nie trzeba się upewnić, czy nie jedzie pociąg, jeżeli przejazd kolejowy wyposażony jest w zapory,
 - należy zawsze zatrzymać pojazd.
8. Kierujący rowerem powinien jechać z prędkością:
- zapewniającą panowanie nad rowerem,
 - nie większą niż 10 km/h - w strefie zamieszkania,
 - nie określa się.
9. W tunelach, na mostach i wiaduktach zabrania się m.in.:
- zawracania,
 - wyprzedzania,
 - cofania,
 - używania sygnalizacji dźwiękowej.
10. Kolumna pieszych do lat 10 idąca po jezdni może poruszać się:
- czwórkami,
 - trójkami,
 - szóstkami,
 - dwójkami,
11. Kierujący motorowerem widząc sygnał zamieszczony poniżej :
- ma obowiązek zatrzymania się,
 - może jechać prosto,
 - może skręcić w lewo na skrzyżowaniu,
 - może skręcić w prawo na skrzyżowaniu

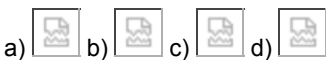
12. Znak umieszczony poniżej oznacza:
- koniec drogi dwukierunkowej,
 - obowiązek jazdy prosto,
 - wjazd na drogę jednokierunkową,
 - pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwnika.

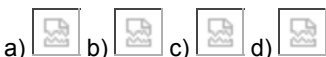
13. Które z przedstawionych znaków zezwalają na poruszanie się rowerem?

14. Który z przedstawionych znaków oznacza drogę tylko dla rowerów?

15. Który znak nie dotyczy pieszych:

16. Gdy policjant na skrzyżowaniu stoi przodem lub tyłem do nadjeżdżających pojazdów, to:

- nie mogą one wjechać na skrzyżowanie,
- mogą one wjechać na to skrzyżowanie jeśli jest miejsce do dalszej jazdy,
- mogą wjechać na skrzyżowanie - mają otwarty ruch,
- mogą wjechać na skrzyżowanie, gdy jednocześnie włączone jest światło zielone.

17. W takiej sytuacji:

- kierujący pojazdem ma pierwszeństwo przed pieszym,
- pieszy powinien korzystać z wyznaczonego przejścia dla pieszych,

- c. kierujący powinien zatrzymać pojazd,
- d. kierujący powinien ominąć pieszego.

18. W takiej sytuacji:

- a. kierujący pojazdem nr 1 może kontynuować jazdę, zachowując szczególną ostrożność, jeśli ruszy pojazd nr 2,
- b. kierujący pojazdem nr 1 jest obowiązany zatrzymać się przed przejściem,
- c. musi tak długo stać, aż pieszy przejdzie na drugą stronę jezdni i wejdzie na chodnik,
- d. kierujący pojazdem nr 2 powinien przyspieszyć, jeśli zdąży przejechać przed pieszym.

19. W takiej sytuacji:

- a. kierujący pojazdami nr 1 i 2 powinni zachować ostrożność,
- b. kierujący pojazdami nr 1 i 2 powinni zmniejszyć prędkość,
- c. kierujący pojazdem nr 1 może wyprzedzić pojazd nr 2,
- d. kierujący pojazdami nr 1 i 2 powinni zatrzymać się.

20. W takiej sytuacji:

- a. kierujący pojazdem nr 1 ustępuje pierwszeństwa pieszemu,
- b. kierujący pojazdem nr 2 ustępuje pierwszeństwa pieszemu,
- c. piesi mają pierwszeństwo przed pojazdami,
- d. kierujący pojazdem nr 1 i nr 2 mają pierwszeństwo przed pieszym.

21. Jeżeli ofiara wypadku ma złamaną nogę, jest przytomna i wezwano już pogotowie ratunkowe, to należy:

- a. unieruchomić kończynę i nałożyć opatrunek,
- b. zakazać poruszania się i uspakajać ją,
- c. założyć opaskę elastyczną,
- d. podać środki przeciwbólowe.

22. Opaskę uciskową stosuje się przy:

- a. zmiążdżeniu kończyn,
- b. krwotoku żylnym.
- c. krwotoku tętnicznym,
- d. ranie ciętej kończyn.

23. Jeżeli u ofiary wypadku występują objawy wstrząsu, takie jak, niepokój, dreszcze, bledność skóry, to należy:

- a. okryć ofiarę wypadku kocem lub ciepłą odzieżą,
- b. podać jej rozgrzewający płyn,
- c. ułożyć ją w bezpiecznym miejscu i unieść kończyny dolne,
- d. wykonać masaż serca.

24. Masaż serca należy wykonywać przez uciskanie:

- a. 1/3 dolnej części mostka,
- b. lewej połowy klatki piersiowej,
- c. górnej części mostka,
- d. okolice serca.

25. Najskuteczniejszą i najprostszą metodą udrożnienia dróg oddechowych jest:

- a. wyciągnięcie i przytrzymywanie języka,
- b. przygięcie głowy do mostka,
- c. usunięcie ciał obcych z jamy ustnej i odgięcie głowy do tyłu,
- d. podanie dużej ilości płynów do picia.

TEST 3 - KARTA MOTOROWEROWA.

1. Jazda możliwie blisko krawędzi: obowiązuje

- a. obowiązuje tylko na jezdniach o jednym kierunku ruchu,
- b. obowiązuje tylko na jezdniach dwukierunkowych,

- c. obowiązuje na wszystkich jezdniach,
 - d. nie ma obowiązku jazdy blisko krawędzi.
2. Jeżeli ruch na skrzyżowaniu oznaczonym znakami ostrzegawczymi - skrzyżowanie dróg równorzędnych - jest kierowany za pomocą sygnałów świetlnych i jednocześnie przez policjanta, to w pierwszej kolejności należy stosować się do:
- a. sygnałów świetlnych,
 - b. poleceń i sygnałów policjanta,
 - c. znaków drogowych,
 - d. zasady "prawej strony".
3. W której sytuacji pojazd uznajemy za włączający się do ruchu:
- a. podczas zmiany pasa ruchu,
 - b. przy wjeżdżaniu z drogi podporządkowanej na drogę z pierwszeństwem przejazdu,
 - c. przy wjeżdżaniu z pobocza na jezdnię,
 - d. po zatrzymaniu się przed przejściem dla pieszych.
4. Przepisy ruchu drogowego obowiązują:
- a. wszystkich uczestników ruchu drogowego,
 - b. tylko kierujących pojazdami,
 - c. tylko kierujących pojazdami silnikowymi,
 - d. tylko pieszych.
5. Hamowanie na zakręcie jest:
- a. niewskazane,
 - b. niebezpieczne,
 - c. zalecane,
 - d. konieczne.
6. Jaka jest maksymalna ilość motorowerów jadących w zorganizowanej kolumnie ?
- a. 5
 - b. 10
 - c. 15
 - d. nie jest ograniczona.
7. Przed skręceniem w prawo na skrzyżowaniu, kierujący motorowerem:
- a. może zająć środkowy pas ruchu, jeżeli prawy jest zajęty,
 - b. powinien zbliżyć się do prawej krawędzi jezdni,
 - c. może zająć lewy pas ruchu, jeśli prawy jest zajęty,
 - d. może zająć każdy pas ruchu.
8. Do obowiązkowego wyposażenia motoroweru należą m.in.:
- a. błotniki,
 - b. bidon (pojemnik na napój),
 - c. dwa lusterka boczne,
 - d. dwa niezależne, skutecznie działające hamulce.
9. Rowerzyście przejeżdżającemu przez przejazd dla rowerów zabrania się:
- a. wymijania z innym rowerem,
 - b. jazdy, trzymając tylko jedną rękę na kierownicy,
 - c. zwalniania lub zatrzymywania się bez uzasadnionej przyczyny,
 - d. wyprzedzania innego roweru.
10. Motorowerzysta widząc pieszego z białą laską wkraczającego na jezdnię powinien:
- a. użyć sygnału dźwiękowego, aby ostrzec niewidomego,
 - b. zwiększyć prędkość jazdy,
 - c. zatrzymać się w celu umożliwienia przejścia pieszememu przez jezdnię,
 - d. przyspieszyć i ominąć pieszego.
11. Przedstawiony znak ostrzega o:
- a. skrzyżowaniu z drogą z pierwszeństwem przejazdu,
 - b. skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po lewej stronie,
 - c. skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po prawej stronie,
 - d. pierwszeństwie na zwężonym odcinku drogi.

12. Przedstawiony znak oznacza:

- drogę jednokierunkową,
- nakaz jazdy prosto przez skrzyżowanie,
- pierwszeństwo na zwężonym odcinku drogi,
- zakaz postoju.

13. Który znak zabrania wjazdu:

- a) b) c) d)

14. Który znak uprzedza o zbliżaniu się do drogi z pierwszeństwem przejazdu:

- a) b) c) d)

15. Znak ten oznacza:

- droga jest zamknięta tylko dla pojazdów silnikowych,
- na drogę nie wolno wjechać tylko od strony umieszczenia tego znaku,
- droga jest całkowicie zamknięta dla ruchu,
- stój - kontrola celna.

16. Na tym skrzyżowaniu kierujący motorowerem:

- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi nr 2,
- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi nr 3,
- przejeżdża pierwszy,
- przejeżdża ostatni.

17. Na tym skrzyżowaniu kierujący motorowerem:

- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi nr 3,
- ustępuje pierwszeństwa pojazdowi nr 2,
- przejeżdża pierwszy,
- przejeżdża ostatni.

18. W takiej sytuacji:

- kierujący pojazdem nr 1 musi ustąpić pierwszeństwa pieszemu,
- kierujący pojazdem nr 1 ma pierwszeństwo przed pieszym.
- kierujący pojazdem nr 2 ustępuje pierwszeństwa obu pieszym,
- kierujący pojazdem nr 2 ma pierwszeństwo przed pieszymi.

19. W takiej sytuacji:

- kierujący pojazdem nr 1 może kontynuować jazdę, zachowując szczególną ostrożność, jeśli ruszy pojazd nr 2,
- kierujący pojazdem nr 1 jest obowiązany zatrzymać się przed przejściem,
- kierujący pojazdem nr 2 musi tak długo stać, aż pieszy przejdzie na drugą stronę jezdni i wejdzie na chodnik,
- kierujący pojazdem nr 2 powinien przyspieszyć, jeśli zdaży przejechać przed pieszym.

20. Gdy policjant na skrzyżowaniu stoi przodem lub tyłem do nadjeżdżających pojazdów, to:

- nie mogą one wjechać na skrzyżowanie,
- mogą one wjechać na to skrzyżowanie jeśli jest miejsce do dalszej jazdy,
- mogą wjechać na skrzyżowanie - mają otwarty ruch,
- mogą wjechać na skrzyżowanie, gdy jednocześnie włączone jest światło zielone.

21. Udzielając pierwszej pomocy poparzonemu w oczekiwaniu na lekarza należy:

- polewać miejsce poparzone wodą utlenioną,

- b. polewać miejsce poparzone zimną wodą przez 15 min.
 - c. polewać miejsce poparzone jakimkolwiek alkoholem,
 - d. posmarować miejsce poparzone jakąkolwiek maścią.
22. Jaka utrata krwi jest bardziej niebezpieczna dla człowieka:
- a. z naczynia żylnego,
 - b. z naczynia tętniczego,
 - c. z krwawiących tkanek miękkich,
 - d. z krwawiącego nosa.
23. Przy urazach brzucha uszkodzonego należy ułożyć:
- a. na plecach z kończynami dolnymi zgiętymi w stawach biodrowych i kolanowych,
 - b. w pozycji półsiedzącej,
 - c. na plecach w pozycji w wyprostowanej,
 - d. w pozycji bocznej ustalonej.
24. W razie podejrzenia uszkodzenia kręgosłupa na odcinku piersiowym należy:
- a. ułożyć ofiarę na brzuchu,
 - b. ułożyć płasko na wznak, na twardym podłożu,
 - c. ułożyć na boku,
 - d. posadzić na krześle z twardym oparciem.
25. Jednym z objawów złamania kości jest:
- a. zasinienie,
 - b. ból,
 - c. swobodne ruchy w miejscu złamania,
 - d. brak czucia w miejscu złamania.

ODPOWIEDZI DO TESTÓW.

TEST 1

- 1-A
- 2-A,C
- 3-B
- 4-B
- 5-B
- 6-A
- 7-B
- 8-D
- 9-A
- 10-A,B
- 11-A
- 12-A
- 13-C
- 14-A,B,C
- 15-A,B,C
- 16-A,B
- 17-A,B
- 18-C
- 19-C
- 20-B
- 21-B
- 22-C
- 23-B,C
- 24-D
- 25-A,B,C

TEST 2

- 1-A
- 2-A
- 3-A,B,C
- 4-A,C

- 5-A,B,C
- 6-A
- 7-A
- 8-A,B
- 9-A,C
- 10-D
- 11-A
- 12-B
- 13-C
- 14-B
- 15-A
- 16-A
- 17-B,A
- 18-B
- 19-B,A
- 20-A,B,C
- 21-A
- 22-C
- 23-A,C
- 24-A
- 25-C

TEST 3

- 1-A
 - 2-B
 - 3-C
 - 4-A
 - 5-A,B
 - 6-A
 - 7-B
 - 8-C
 - 9-C,D
 - 10-C
 - 11-A
 - 12-B
 - 13-A
 - 14-A
 - 15-B
 - 16-B
 - 17-A
 - 18-A,C
 - 19-B
 - 20-A
 - 21-B
 - 22-B
 - 23-A
 - 24-B
 - 25-B
-